

Regelbunden tillsyn i Torna Hällestad skola

Förskoleklass

Grundskola, årskurserna 1–3

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Lunds kommun under våren 2009 och besökt Torna Hällestad skola den 23 april. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats ([www.Skolinspektionen.se/Regelbunden tillsyn](http://www.Skolinspektionen.se/Regelbunden_tillsyn)).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har huvudmannen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 23 november 2009.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Torna Hällestad skola, dels den information som samlats in under besöket. På Torna Hällestad skola intervjuades rektor, lärare och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av Torna Hällestad skola

Tabell 1: Antal elever på Torna Hällestad skola

Torna Hällestad skola	Antal elever
Förskoleklass	13
Grundskola	44

Källa: Uppgifter från skolan

Torna Hällestad skola är en F–3-skola i byn med samma namn i östra delen av Lunds kommun. Skolan ingår i ett rektorsområde som därutöver omfattar Hagalundsskolan i Dalby, den F–6 skola till vilken eleverna från Torna Hällestad vanligtvis fortsätter, samt två förskolor och åtta familjedaghem.

2 (13)

Skolan leds av en rektor med operativt ansvar för Torna Hällestad skola och tillhörande förskoleverksamhet. Verksamhetschefen för hela området finns på Hagalundsskolan.

På Torna Hällestad skola finns för närvarande 57 elever fördelade på två arbetslag, bestående av nio pedagoger, däribland lärare och förskollärare, fritidspedagoger samt en specialpedagog. På skolan finns också en deltidsanställd bibliotekarie.

Det ena arbetslaget omfattar förskoleklassen och årskurs 1, det andra årskurserna 2–3. Verksamheten grundar sig på åldershomogena grupper, men man arbetar också åldersblandat inom de respektive arbetslagen. Fritidsverksamheten är integrerad i skolan.

Man arbetar enligt en bifrostinriktad pedagogik, dvs. tematiskt och ämnesintegrerat i terminsvisa projekt med inslag av undersökande arbete i form av så kallat verkstadsarbete. I detta samverkar man internt över åldersgränserna och även med Hagalundsskolan.

Skolan har år 2008 fått en utmärkelse som "Skola för hållbar utveckling".

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

1 Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Kommentar och bedömning:

På Torna Hällestad skola pågick vid tidpunkten för Skolinspektionens besök nationella prov i årskurs tre i svenska och matematik, men det fanns ännu inte några generella resultat eller någon övergripande sammanställning av elevernas måluppfyllelse i varje ämne. Däremot pågick utarbetning av ett framtida system för skriftliga omdömen.

De nationella proven och målen för årskurs 3 samt uppdraget att utfärda skriftliga omdömen, sades i de intervjuer som genomfördes med lärarna ha ökat medvetenheten om behovet och de positiva konsekvenserna av att tidigt och ständigt följa upp elevernas kunskapsutveckling.

Skolinspektionen bedömer att åtgärder behövs för att säkerställa att det skapas ett system för dokumentation och uppföljning av elevernas kunskapsutveckling på skolnivå i relation till de nationella målen.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

Motivering

4 (13)

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtal.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt 7 kap. 2 § grundskoleförordningen ska det i samband med utvecklingssamtal upprättas en skriftlig individuell utvecklingsplan. Den individuella utvecklingsplanen ska innehålla omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i. Därutöver ska utvecklingsplanen sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Enligt Skolverkets allmänna råd ska utvecklingsplanen ge vårdnadshavaren en tydlig bild av elevens kunskapsutveckling och i detta avseende vara både tillbakablickande och framåtsyftande. Planen kan, om rektor så beslutar, innehålla en bedömning av elevens övriga utveckling. I de individuella utvecklingsplaner på Torna Hällestad skola som Skolinspektionen har sett läggs det större vikt vid personlighetsmål och sociala mål än vid elevernas kunskapsutveckling i olika ämnen. Dessa dokument är enligt intervjuer med rektorn och lärare en del av det system för kunskapsuppföljning och skriftliga omdömen, grundat på bedömningsmatriser i varje ämne, som är under utarbetning på skolan (se kommentar 1.1). Huruvida fokus enbart ska vara elevernas kunskapsutveckling eller både denna och deras sociala utveckling är man ännu inte överens om. Även om eleverna bidrar till de mål som upprättas i utvecklingsplanerna, framgick det vid intervjun med dem att deras kunskap och medvetenhet om de mål som styr undervisningen är begränsad. Det innebär att de mål de formulerat i de individuella utvecklingsplanerna inte alltid har någon koppling till de nationella målen. Skolinspektionen bedömer att åtgärder behövs för att i de individuella utvecklingsplanerna stärka dokumentationen då det gäller elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen, för att inför eleverna och deras vårdnadshavare tydliggöra kunskapsutvecklingen i relation till läroplanens och kursplanernas mål. Det är också väsentligt att skolans ansvar för elevernas kunskapsutveckling och måluppfyllelse tydligt skrivs fram i utvecklingsplanerna liksom att de fokuserar elevernas styrkor, förmågor och intressen ur ett både tillbakablickande och

framåtsyftande perspektiv. Huruvida de även ska fokusera elevernas sociala utveckling är rektorns sak att avgöra.

1.3 Bedömning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

1.3.2 Vid bedömning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Av 4 kap. 2 § skollagen framgår att eleverna ska ha inflytande över hur deras utbildning utformas i relation till ålder och mognad. I läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, under rubriken 1. Skolans värdegrund och uppdrag, framgår att skolan bl.a. ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer samt vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Under rubriken 2.8 Rektors ansvar (Lpo 94) framgår att rektorn är den som har ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas. En förutsättning för att eleverna ska kunna utöva sitt inflytande är att de vet vilka mål som styr undervisningen, men som framgår under punkt 1.2.3 ovan känner eleverna på Torna Hällestad skola i liten utsträckning till dessa, och i intervjuerna förknippar de ordet mål med kvantitativa veckomål och individuella sociala mål. Enligt intervjuerna med lärarna och rektorn har eleverna vissa påverkansmöjligheter när det gäller temaarbetet, men både lärare och elever berättar att när det gäller det övriga arbetet är det lärarna som bestämmer innehållet och huvudsakligen arbetsformer och arbetssätt. Skolinspektionen bedömer att åtgärder behövs för att förstärka elevernas inflytande över det egna lärandet.

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

Motivering

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att göra skolan till en god miljö för elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

Motivering

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

Motivering

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, framgår bl.a. följande. Undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling. Vidare framgår av Lpo 94, 2.2 Kunskaper, att läraren ska bl.a. utgå från varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande och organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga. Enligt intervjuerna med lärarna och rektorn vid Torna Hällestad skola är det lärarna som bestämmer ämnet för temaarbetet, men utformningen av innehållet och arbetet utgår i stor utsträckning från elevernas erfarenheter och tänkande, och de får utföra uppgifter efter behov och förutsättningar. När det gäller det övriga skolarbetet som upptar merparten av veckan framgår det av intervjuerna med lärare och elever att veckans mål i form av de arbetsuppgifter som eleverna ska klara av är desamma inom varje klass i årskurserna 1–3. Det innebär också att arbetsuppgifterna är i stort sett desamma för varje elev, och enligt rektorn behöver eleverna i högre grad bli mötta med individanpassade utmaningar på den egna nivån. Skolinspektionen bedömer att åtgärder behövs för att säkerställa att undervisningen även utanför temaarbetet anpassas till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

8 (13)

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

Motivering

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

Motivering

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro**Bedömningspunkter****2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

Motivering

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

Motivering

2.1.3 Skolan har upprättat en plan mot kränkande behandling i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
Enligt 14 a kap. 8 § skollagen ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Torna Hällestad skola har en likabehandlingsplan som innehåller åtgärder mot kränkande behandling, men som är formulerad efter en områdesgemensam mall där de enskilda verksamheterna inte är synliga. Det förebyggande arbetet är allmänt beskrivet. Planen utgår inte från lokalt identifierade behov och anger inte vilka konkreta insatser som är planerade för det läsår planen gäller. Där- emot är åtgärderna när kränkning inträffat noggrannare angivna liksom an- svarsfördelningen för insatserna. Skolinspektionens bedömning är att åtgärder behövs för att konkretisera likabe- handlingsplanen och anpassa den till den egna verksamheten, så att den mot- svarar de krav som ställs på en plan mot kränkande behandling enligt skollagen.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och för- bättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

Motivering

10 (13)

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

3.1.4 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

3.2.2 Rektorn har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

3.3 Rektors ansvar

Bedömningspunkter

3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
Enligt 2 kap. 2 § skollagen framgår att rektorn ska hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan samt att det åligger rektorn att särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Detta specificeras i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar, där det framgår att rektorn såsom pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Enligt rektorn och lärarna har ledarskapet på Torna Hällestad skola tidigare varit otydligt och både personal och föräldrar har varit pådrivande. Av intervjuerna framkommer emellertid att rektorns roll på senare år har blivit tydligare och rektorn allt mer synlig i verksamheten. Den nuvarande rektorn har skapat rutiner och struktur på skolan och håller sig förtrogen med verksamheten. Den pedagogiska modellen som sedan många år upptar en del av skolans arbete är emellertid tillkommen på lärarinitiativ och drivs vidare av lärarna, samtidigt som den pedagogiska utvecklingen i övrigt inte är lika tydlig. Skolinspektionen bedömer att åtgärder behövs så att rektorn tar ett ökat ansvar för att den pedagogiska verksamheten drivs mot de nationella målen.

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

Motivering

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iakttas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

Motivering

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, framgår bl.a. följande. Skolans verksamhet måste utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Huvudmannen har ett givet ansvar för att så sker. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas samt att nya metoder prövas och utvecklas. Vidare framgår av Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar, att rektorn ansvarar för att en lokal arbetsplan upprättas samt för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och till målen i skolplanen och den lokala arbetsplanen. Rektorn har ansvaret för skolans resultat. Rektorn menar att det pedagogiska konceptet i själva verket uppmuntrar till ett kvalitetsarbete. Detta liksom planeringen av verksamheten sker i regelbunden samverkan med den andra skolan i rektorsområdet, Hagalundsskolan. Vid Skolinspektionens intervju med rektorn och lärare på Torna Hällestad skola framkom emellertid att det finns behov av att utveckla de interna pedagogiska diskussionerna såväl som rutiner för en systematisk utvärdering av den egna skolans pedagogiska arbete gentemot i förväg uppsatta mål. I lärarintervjun framgick att det främst är de läroplansmål som fått utrymme i det terminsvisa temat som utvärderas. Först under de senaste åren säger sig lärarna ha blivit medvetna om strävansmålen betydelse, vilka icke desto mindre finns "naturligt" inbyggda i det pedagogiska koncept man arbetar efter. Skolinspektionen bedömer att det på Torna Hällestad skola finns ett begynnande kvalitetsarbete, men att det behövs åtgärder för att utveckla detta i enlighet med författningarnas krav.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
Enligt 1 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje skola som ingår i det offentliga skolväsendet årligen upprätta en skriftlig

kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. I kvalitetsredovisningarna ska verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildningens måluppfyllelse och åtgärder för ökad måluppfyllelse redovisas. Vidare ska kvalitetsredovisningen innehålla en uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplaner och planer mot kränkande behandling. Kvalitetsredovisning ska enligt 4 § utarbetas under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisning.

Skolinspektionen har tagit del av skolans kvalitetsredovisning. Den är gemensam för skolorna och förskolorna i rektorsområdet, vilket innebär att Torna Hällestad som enskild verksamhet inte framträder tillräckligt tydligt. Vid intervjuer med lärare och rektorn framkom att kvalitetsredovisningen hittills utifrån givna rubriker sammanställts av rektorerna med material från lärarna, men att varken elever eller föräldrar deltagit i arbetet.

Skolinspektionen bedömer att det behövs åtgärder för att konkretisera kvalitetsredovisningen genom att koppla den till prioriterade områden, förhållanden och processer på den egna skolan och tydligare redogöra för mål, metoder och resultat. Därutöver ska eleverna delta i arbetet och deras vårdnadshavare erbjudas möjlighet att delta.

2009-08-21 Lund

Angerd Eilard

Monika Ivarsson